

Üreticinin en erken ortaya çıkan örneklerinden biri kentmiş. Kentliye Güneyde sivil, kuzeyde Burjuva denirmiş. Sonraları ulusal burjuvazilerden söz edilir olmuş, kent yerine ulus konmuş. Kent ve ulus, belediye ve hükümet söz konusu olduğunda burjuva denilenin benzerlerine diğer üreticiler olan firma ya da HÜDKAGÖ'ler söz konusu olduğunda ne denebilir? Aynı ayrı adların kullanılması tüm üreticilerle tassavvur edilen benzerlik olarak düşünölmelerini zorlaştırır. Zaten ulus söz konusu olduğunda kent ile bağı kopmuş olan «burjuva» genelde tüm üreticiler için, burjuvanın kentteki konumunda olanlar için kullanılabilir.

Burjuvaların kendini bir üreticiyle özdeşleştirmesi gerekmez, bir kimlik aracılığıyla kendi varlığını bir ya da birden çok üreticinin varlığına dayandırması yeterlidir. Yine de üreticilerin, yöneticisi olduğu düşünölen insanlarla özdeşleştirildiği olur. Belediyenin belediye başkanıyla, hükümetin hükümet başkanıyla, vakfın vakıf müteveli heyeti başkanıyla özdeşleştirildiği olur. Bu yöneticiler çalışırlar, çalışandırlar: Üreticinin var olduğu tahayyülünü olanaklı kılan ilişkilerin sürdürölmesini sağlayan ahlakı sezip, bununla uyumlu olmalıdırlar. Böyle Stoacı bir tavrın dışına çıkıyorlarmış, devrimci bir tavır takınıyorlarmış gibi olsalar bile daha geniş bir perspektiften bunun da stoacı bir açıklamasını geliştirmelidirler. Herhalukarda, pratikte bulunmayan bir tarihte varolduğunu düşünöen burjuva dualist bir zihinle kendini birleştiremez, köprü kurulamaz bir yarığın iki yanında bulur ve kendinin varlık ve bulunuş olarak zihinsel ikiliğini özne-nesne, ruh-madde, ezen-ezilen gibi diğer zihinsel ikilikler kurarak bunlarla örtüştürür. Ancak hangi uçtaki kendine kendisi dese de kendiyile arasına bir yar girmiş olur: Kendinden yabancılaşmıştır. Bu zihni imkansızlık tercih sorunuyla kilitlenmiştir ki burjuvanın ancak tercihten vazgeçmekle, burjuvalıktan çıkmakla ortadan kalkacak körleşmişliğidir.

Burjuva ancak göstermelik, kendince bir aktör olabilir; senaryo sermayedarların birbirleriyle çekişme, savaşım ve uzlaşmalarıyla biçimlenir. Bir sınıf değil, bir sınıfın kısmî körlüğü olan burjuvalık mı bırakılmalıdır yalnızca, yoksa konuşulmasıyla birleştiremez bir yarıkla tartışmayı bitimsiz uzlaşmasızlıkalara süren «burjuva» düşününün bizzat kendisi sermaye ilişkilerinin çözümlenmesinde konu dışı mı bırakılmalıdır? Öyle bile olsa, sermaye ilişkileri

söz konusu olduğunda hacı yatmaz gibi ne denli devrilirse devrilsin hemen ayaklanıp kendini öne atan burjuvalardan kurtulmak ne kadar mümkün olabilir? Sermaye ilişkilerinin sürüdürülmesi için hiç de belirleyici, yönlendirici, kaçınılmaz, gerekli ya da arzulanır olmamalarına ve sermaye ilişkilerinin çözümlenmesi onlar çözümlenmeye dahil edilmediklerinde daha bereketli olmasına karşın, bunlar sermaye ve çözümlenmesi söz konusu olduğunda bağır çağır ortaya çıkıp iki laf ettirmezler insana. Dolayısıyla, eleştirel düşüncenin konusu ya da konusuna ilişkin birşey olarak değil, ikide bir söze karışıp «hay ben senin “ben”ini de “biz”ini de...» dedirtecek kadar «ben» «ben», «biz» «biz» diyen işgüzarlar olarak burjuvalara yer yer değinmekten ne denli kaçınılabilir?

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004